

matukogu.

TIONDE
ÅRG.
No 30

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR

Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Bles
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.

För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

14 sept.

1927

På färdevägar.

Rubriken har jag lånat av "färdevägs mannen", redaktör Myrbäck i Gävle. I sin tidning, Norrlands-Bladet, bekant och omtyckt — liksom redaktören själv — även härute bland estlandssvenskarna, har han sedan årtal tillbaka varje vecka en intressant och lärorik redovisning inestående. Förra året hade han en serie skildringar från Estland.

Det är nu en lika stor konst att resa som att skriva reseskildringar, om man nämligen skall ha både nytta och nöje av resorna utan att dessa bli för kostsamma. Flygmaskiner och express-natt-tåg i all ära, men vad ge de väl passageraren annat än ett tillfälligt nöje? Nej, man får ej fara för hastigt fram, om man skall något lära. Att resa för att studera människorna, livet och naturen är både nöjes- och lärorikt, mera än att titta på trädtoppar, moln och stela husväggar. Och cykeln är härför ett bättre fortskaffningsmedel än både tåg, bilar och flygmaskiner.

Medan en del människor bli så förfärligt trötta på resor har jag funnit att de ge en hälsosam vila. All omväxling ger ett mått av vila. Trötta bli de, som på resor äro nervösa eller som sakna intresse för den omgivning och de vyer de möta.

Som ofta förr blev min sommarledighet detta år till stor del

upptagen av resor. Först gjorde jag tillsammans med min hustru, visiter i Helsingfors och Åbo. Å sistnämnda platsen hade vi glädjen gästa svensk-föreningen Arbetets Vänner vid dess 30-årsjubileum och undgick jag icke att medverka med ett föredrag om estlandssvenskarna. Det var en ståtlig fest. Ordföran. i föreningen är fil. mag. Lolo Stenberg, min sommarvikarie.

Så gjordes efter ankomsten till Sverige utflykter till Upland och Västmanland. I Stockholm fingo vi njuta gästfrihet hos Birkas förra rektorspar, fru och Kaleb Andersson, och i Uppsala sammanträffa med rektor G. Danell, svenskbygdernas särskilde vän och gynnare. Samtliga, liksom Aibolands trofaste vän kapten C. A. Wulff i Stockholm, och förre Birkas-agronomen, konsulent Erik Green, vilka jag även besökte, sände med varma hälsningar hitut till vänner i Svensk-Estland. Konsulent Green som nu är tjänsteman hos Sveriges allmänna Lantbruks-sällskap, Stockholm, firade sistlidne pingst-helg bröllop med sin kollega härifrån, Birkas-lärarinnan Dicken Axéll. Jag tror att många varma tankar med lyckönskningar skola gå till detta nya hem från skilda delar av våra svenskbygder, där agronom och fru Green nedlagt så mycket av arbete och intresse.

Vid Sala Lantmannaskola, där jag även träffade vår bekante Anders Lilja från Ormsö, som nu

vunnit sökt inträde vid Ultuna Lantbruksinstitut, måste jag hålla ett föredrag med bilder om Svensk-Estland och Birkas. Så gick resan vidare söderut över Göteborg. Här fick jag tillfälle både gästa den här så välbekanta Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet och besöka dess stiftare professor Vilh. Lundström. Professor Lundström, som alltiämt är lika varmt intresserad för svenskarna härute, sände liksom Riksföreningens tjänstemän, främst redaktör Fle e g e, doktor Hj o r t och fröken Forsell med innerliga hälsningar hit till bygd och folk.

Föreningen förfogar över tre större expeditionsrum. Här mottages täta besök av svenskar från skilda delar av jordklotet. En föregående dag hade dr. Hjort samtidigt samtalat med en svensk från Argentina, en från Brasilien och en från Nordamerika. Älskvardhet och trevnad möta de besökande. Av de tavlor och skisser, som pryda väggarna, äro ett stort antal från Svensk-Estland, mest från Runö. Något som särdeles höjer hemtrevnaden för långväga besökande är den berömvärda traditionen, att dessa i ett av expeditionsrummen förplägas med kaffe och dopp av de kvinnliga tjänstemännen. — Kanske denna idé med kaffet är något att tänka på för S. O. V:s sekretariat — en gång då kassan blir bättre. Men det skall vara äkta svenskt kaffe!

Ytterligare ett par gånger förde färdevägen mig till Göteborg under sommaren. Det var i samband med dels en resa till Jylland, Danmark, och dels en cykelfärd i Västsverige. Härom och om besök vid danska och svenska folkhögskolor skall jag berätta nästa gång.

Forts.

E. Adalberth.

Folkbildningsarbetet.

Behov av mera liv i det.

Skolorna ha i städerna börjat sitt arbete och efter ett par veckor börja de även på landsbygden. Sommarens arbeten på landet äro till stor del undanstökade, och de långa höst- och vinterkvällarna vidtaga så småningom. Tiden är inne att börja tänka på, huru ungdomen, isynnerhet på landsbygden, skall fördriva de långa kvällarna. Bäst vore att fördriva tiden med något nyttigt och uppbyggligt, t. ex. läsning av goda och kunskapsgivande böcker. För att behållningen skall bli bättre, borde läse- och studiecirkel bildas, varom flera gånger förut talats. Men planen har alltid strandat, emedan det icke funnits tillräckligt med ledande krafter. Nu har deras antal ökats, och hoppas vi därför, att det skall bli mera liv i verksamheten. Landsbefolkningens andliga behov har verkligen icke, om vi undantager Birkas, som dock icke alla kunna besöka, tillfredsställande tillgodosetts — och det har sorgligt nog varit fallet under många år. Det har varit enbart den religiösa verksamheten, som varit livaktig på Wormsö och Nuckö, vilket på långt när icke är att förakta, men vår tids ungdom behöver också mycket annat, för att den icke skall bli efter sin tid. Vi måste få mera liv i det bildningsarbete, som avser den mognare ungdomen, vars skolgång slutats med folkskolan. Läse- och studiecirkel, ungdomsmöten, nykterhetsföreningar m. m. Se, det är det vår ungdom är i behov av. Och denna verksamhet borde kunna organiseras av våra unga lärare tillsammans med försigkomnare före detta Birkaselever.

Upp därför till verket! Lönen kommer i sinomtid.

U n g d o m s v ä n.

Till Birkas.

De i planerade nykterhetsföreningen antecknade medlemmarna

anmodas tillstädeskomma å Birkas söndagen den 25 september kl. $\frac{1}{24}$ e. m. för konstituering av förening samt diskussion om stadgar, mötestider etc. Nya medlemmar kunna vinna inträde.

Till samma tillfälle ombedjas Nuckö lokalavdelnings av S. O. V. styrelsemedlemmar möta å Birkas för diskuterande av mötestider och arbetsplan för vinterhalvåret.

Ännu finnes plats för ett mindre antal elever i nästa kurs vid Birkas (24 st. äro redan anmälda). Särskilt reflekterande manliga elever ombedjas skynda på med anmälningarna för att en rättvis begränsning av antalet skall i tid kunna göras.

Birkas, 8 sept. 1927

Enl. uppdrag

E. Adalberth.

Den 25 september

nalkas med stora steg, då dragningen i S. O. V:s lotteri äger rum. Begagna Eder därför av tillfället att ännu i sista stund köpa lotter. Annars kan det bli försent och Ni kan få anledning att ångra Eder, ty en vinst på 25.000 Emk. är också pengar i fattiga tider.

Lotter à 25 mark erhållas på Riddaregatan 3, Reval, såväl personligen som genom skriftlig beställning.

Reval.

Måndagen den 12 dennes nedbäddades på Fischermai kyrkogård hemmansägaren Anders Sefers. Den hädangångne, som uppnådde 69 år 5 m. 4 d., var född på Nuckö och kom vid unga år till Reval där han varit en trogen medlem av det svenska samhället.

Kommunikationsministeren på studieresa. Den 10 ds avreste Estlands kommunikationsminister Kerem med flygmaskin till Helsingfors, varifrån han fortsätter över Åbo till Stockholm. Avsikten med resan är att i Finland och Skandinavien studera kommunikationsförhållandena.

Spritbeslag på ångaren Viola i Reval. Senaste torsdag verkställdes ombord på ångaren Viola en undersökning, som resulterade i att ombord på ångaren beslag-

togos fyra liter sprit, fyra flaskor konjak och en flaska whisky. Undersökningen föranleddes därav, att tullmyndigheterna i Reval hade underrättats om att Viola hämtade sprit till Estland!

Royal Windsor inställer tills vidare Atlantflygningen. Aeroplanet Royal Windsors start har uppskjutits på obestämd tid.

Pride of Detroits Stillahavsflygning. Marindepartementet har frångått planen på att förlägga kryssare längs den linje, som Brock och Schlee ha för avsikt att följa vid flygningen med Pride of Detroit över Stilla oceanen. En av orsakerna till åtgärden är att ingendera flygaren är förtrogen med navigering.

Foncks planerade Atlantflygning. Marindepartementet har återtagit tillåtelsen för Curtin Edwards att åtfölja franska flygaren Fonck vid den planerade flygningen New York—Paris.

Kommunisterna i Litauen röra på sig. Enligt ett officiellt meddelande försökte kommunister tillstålla oroligheter i kretsstaden Taugoggen. Tack vare regeringsorganens energiska inskrivande återställdes ordningen snabbt. De skyldiga skola befordras till straff.

Briand uttalar sitt förtroende för Folkförbundet. Berlin, 10 sept. Medelpunkten vid folkförbundsförsamlingens sammanträde på lördag förmiddag bildade ett anförande av Briand. Han förklarade, att förloppet av de hittillsvarande förhandlingarna hade ytterligare stärkt hans förtroende till den stora internationella familj, vars representanter voro församlade i Genève. Stresemanns tal hade skingrat de sista dimmorna och uppmuntrat honom att gå vidare i sitt arbete och han hade blivit viss om, att alla hinder på vägen till ett närmande mellan folken komme att försvinna. Briand underströk speciellt betydelsen av att Tyskland erkände den internationella domstolen i Haag och framhöll Frankrikes förpliktelse att avrusta. Han uttalade sig ytterligare för det juristmanifest, som uppstått på grund av det polska förslaget.

Stresemanns tal har i utlandet fått ett utomordentligt gynnsamt mottagande. En stor del av den franska pressen erkänner, att dunklet i Genève skingrats ge-

nom Stresemanns tal. I samma riktning uttala sig de engelska tidningarna och överallt betonas betydelsen av Tysklands underskrift under klausulen om skiljedom.

Besättningstrupperna på tysk mark minskas med 10.000. Det är ett oväntat ringa antal. I kompromissen mellan den franska skräcken för Tyskland och den Engelska uppfattningen, att okupationen bör avskaffas, har Frankrike segrat även denna gång.

Tyskland fordrar med rätta okupationens upphävande, och förr än detta sker, är det ej möjligt att få en dräglig europeisk fredspolitik över hela linjen.

Saccos och Vazettis begravningståg blev en inponerande högtidlighet. Omkring 400 tusen människor beräknas ha deltagit, då Saccos och Vanzettis kvarlevor fördes till krematoriet i Boston, där de undergingo eldbegängelse. En medlem av Sacco-Vanzetti försvarskommittén, miss Donovan, uttalade vid detta tillfälle, att de döda fallit offer för en plutokrati (penningkast), den krassaste som någonsin förekommit i världen sedan gamla Roms dagar. Efteråt blev miss Donovan dömd till ett års fängelse för sitt yttrande.

Brock och Schlee, ett par amerikanska flygare, som föresatt sig att flyga jorden runt, ha fullbordat överfarten över Atlanten på 24 timmar.

Livets gång eller undan för undan.

— Blott jag blir löjtnant, tänkte fänriken, är världen min. Tänkte, svängde om på klacken, snubbade i sina långa snabelstövlar, tog några snabba, omilitäriska steg mot dörren och gick ut i världen.

— Kapten vid nästa beföring, sade löjtnanten till sig själv, vad mer kunde man önska sig i detta liv. Sade, ställde mössan till rätta, sneglade på den smickrande spegeln och drog ut.

— Blott jag får majorsgrad med stjärnan på den vackraste bland kragar!! Då,, svor kaptenen och beställde en pilsner ytterligare.

— Överstelöjtnant! utropade majoren. Det är där graderna börja. Då först börjar man gå i paradrapporna, och slipper allt det där förbaskade "del i kök" och det fördömda "överfältväbelskapet."

— Översten, det är allt kungen i riket. Här är jag! Giv akt! — Överstelöjtnanten drog till bältet, så att hans början till

mage krympte ihop och hans mera än början till akter sköt ut. — Det är blott att leva i hoppet.

— Generalmajor, för tusan. Det har ej mera klang av "lomalippu." Den schinellen doftar ej mera "kasern" Då har man trätt in i Ödets stab. — Den lille överstens fyrkantiga bakdel försvann i dörröppningen.

— Generallöjtnant! Ett trappsteg till mot ärones höjder. Ytterligare en stjärna i band till de tidigare, kanske två, tänkte generalmajoren, snodde sin mustasch och blickade ut i fjärran. — Den som lever . . . den som lever. . .

General! Vid knapparna på den rocken länkas folkens öden. . . Attan! — Generallöjtnanten flög upp från sin stol som stungen av en nål, halkade i tofflorna på det bonade golvet och försvann med en omilitärisk hållning i rummet invid.

— Vet du vad, mamma lilla, sade generalen och slätade sitt vita hår. Vet du vad jag tänker på? Jo, den som vore ung fänrik och finge ta om det på nytt.

Skall vi börja, om från början igen? Ekka.

Svenska St. Mikaelkyrkan.

Söndagen den 18 september 1927

Gudstjänst klockan 11 f. m.
Prosten E. Petzäll.
Döde: Anders Seffers, 69 år 5 m. 4 d.

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Avdelningskontor i REVAL:

S. Karja tån. 9.

Apoteket **MÅRDEN**
SURBRUNNSGATAN 23
Stockholm

ELNA MÅRTENSSONS

KONDIOTORI OCH KAFE
Hamngatan, Ystad, Tel. 460
REKOMMENDERAS
Servering under sommarmånaderna i villan Skogshyddan i landshagen Tel. 477

STADSHOTELLET
i
≡ LINDESBERG ≡
REKOMMENDERAS

E. LINDELL

Saluhallen
UPPSALA

Tel. 3577 Tel. 3577
REKOMMENDERAR sina
prima kött-, fläsk- & charkuterivaror i parti och minut.

Automaten
FRANSKA KÖKET

Hörngatan 26, Stockholm Tel. S. 4635.
REKOMMENDERAS!

RESERVERAD ANNONSPLATS

ESLÖV

Mina handgjorda skodon
stämplade

SANTESSON

tillfredsställa högsta möjliga anspråk.

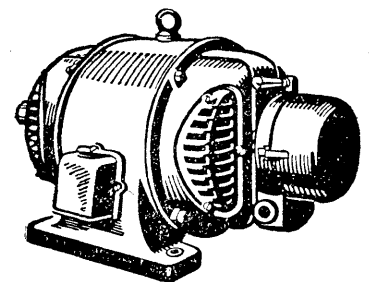
AXEL HELLGREN

SKRÄDDERI

SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM
REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416.

VASA 469.

ASEA-MOTORER

TRANSFORMATORER OCH
APPARATER FÖRSÄLJAS

av
El. Büro LINKE & MARTINSON
Kinga tån. 10, Reval.

RYLANDER & RUDOLPHS
FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige
Tel.-adr. „Rudolphs“, Rt. 440 & 14440
Tillverka telefonkol och dynamborstar, lämpliga för alla i marknaden förekommande apparater och maskiner. — Begär offert!

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.
Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Smålands Taberg.

KÖP SYDSVENSKA PETROLEUMS A.-B:s

BENSINMotor- och Belysningsoljor
Tel. Malmö 11-53, 46-60**A.-B. KRONANS MINERALVATTENFABRIK**

UPSALA tillverkningar rekommenderar sina av: Sockerdricka, Lemonader, Pommis, Vichyvatten, även på sifoner, Sodavatten, Appollinaris.

Specialité: Enbärdricka — Ice-cream.

LEJONSKOR

garanterar ett förstklassigt fabrikat med största slitstyrka. Tillverkas av

Knisslinge Skofabriks A/B Vanås.

BESÖK SKÖFDE**Dam-, Herr- & Barntyger**

Största sortering

Billigaste priser

FRITZDORFS

KLÄDESHANDEL

St. Nygatan 40-42, STOCKHOLM

SHELL**BENSIN OCH SMÖRJOLJOR**

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA:
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm, 92
Kakelugnar, Öppna spisar Väggbeklädnads-
plattor Keramik, Mur- & Taktegel Glaserat
Fasadtegel Dräneringsrör.

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A

STOCKHOLM

Norrmalmstorg

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

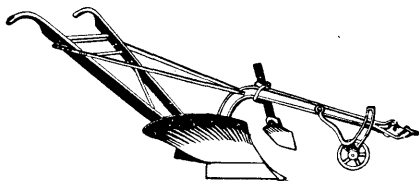
SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

Egna fonder Kr. 182,000,000

Telegrafadress: Kreditbolaget

Svenskar i Baltikum köp vid behov
LANTBRUKS-RESDKAP

från

NORRAHAMMARS BRUK

Norrahammar Sverige.

Representanter: A.-G. OSTA, Reval,
Ökonomische Gesellschaft Lettischer Landwirte, Riga.

Betald annonsplats**DRICK VÅR LÅGPASTEURISERADE MJÖLK**

hållbar, gräddsätter som rå mjölk, har ingen kokt smak, är absolut fri från sjukdomsalstrande bakterier och har ej undergått någon som helsk kemisk förändring

Malmö Mjölkesteriliserings A.-B.
Telefoner: Kontoret 437, Mejeriet 533

STADSHOTELLET i**NORA**

rekommenderas.
Ljusa, trevliga rum för turister.

KONDITORI BAGERI

SKEPPAREGATAN 29 — TELEFON 709-76

STOCKHOLM

Rekommenderar sin specialtillverkning av: Gott
Kaffebröd, Wienerbröd, Bakelser och Tårter
Högaktningsfullt

ESTER DOMINICUS**De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningsloka**

Tel. 771-08 Grevturgatan 13

(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
val av Vadsstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

Ingeniör**GUSTAV LARSON**

BYGGNADSENTREPR. VÄRDERINGAR

BESIKTNINGAR

Storkyrkobr. 1 Telefon Norr 21071

NORRKÖPINGS KEMISKA UNDERSÖKNINGSANSTALT

Trådgårdsg. 33. NORRKÖPING Tel. 1249
(Ilför kemiska undersökningar å tekniska pro-
dukter, malmer, metaller, vatten och livsmedel-
fodermedel, och gödslingsmedel, urinprov, vär-
nevädersbestämningar, arsenikprov, provtag-
ningar m. m.

Givlingenör John Wanselin, stadskemist.

STORA HOTELLET, Linköping.

Innehavre: Fru JENNY KLINGBOM.
Post-telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2.50 kr. Middag fr.
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejljikeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD

Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKORi alla variationer erhållas hos varje blomster-
handlare i riket**Den Gyllene Freden**Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.**BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS**

Alla slags bomullsvävnader

MÉRITSVENSK TILLVERKNING
PRISBILLIG, DRIFTSÄKER**BÅT MOTOR****med fotogendrift**Levereras med blåslamps-
eller magnettändning**AKTIEBOLAGET****FREDR. WAGNER**

STOCKHOLM

VASAG. 48.

Svedala

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks
och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rullvagnshjul,
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Stigjutgods.

Aktiebolaget

Åbjörn Anderson

Post- & Telegrafadr.

Rikstelefon:

SVEDALA, GJUTERIET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38

Telef. 1536

REVAL